

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО - ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 2 (49)

Вінниця, 2025

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
РІШЕННЯ

Національної ради України
з питань телебачення та радіомовлення
щодо реєстрації суб'єкта друкованих медіа
№ 967 від 28 вересня 2023 року
Ідентифікатор медіа – R30-01367
Журнал

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська

Тематичні напрями Вісника:

- Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- Дисемінація передового педагогічного досвіду
- Challenges in Education
- Відомі імена року
- Проби пера
- Конкурси
- Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 11 від 15 травня 2025 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Мисліцька Н.А., д.філ.н. Войцехівська Н.К., к.філ.н., доц. Січкара С.А. (Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини)

Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 2(49) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2025. 165с.

© КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», 2025

ЗМІСТ

НОПЯТІККИ СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

АСАУЛЕНКО АНАСТАСІЯ, СЕНСИТИВНІ ПЕРІОДИ РОЗВИТКУ	5
БАКЛАНСЬКА АЛІНА, ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ГРИ ЯК ПРОВІДНОГО ВИДУ ДІЯЛЬНОСТІ.....	8
БЕВЗА ДІАНА, МЕТОДИ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ У СУЧАСНІЙ РОДИНІ	11
ПОГРЕБНЯК ДІАНА, СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ У РОБОТІ ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДУ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ	15
ЗАСТАВНІЮК ЛЮБОВ, ДИДАКТИЧНІ ІГРИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ У ДІТЕЙ РАНЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ...	19
ЗРАЛКО АННА, ІНТЕРАКТИВНІ ДИТЯЧІ СВЯТА В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ	23
ПЕТРИЧКО КАТЕРИНА, ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ НАРОДНОЇ МАТЕМАТИКИ В ДОШКІЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ	30
ПЛАХОТНА АЛЛА, РОЗВИТОК ПАМ'ЯТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ..	35
ПОСТУПАЙЛО АННА, ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	39
БОГОЦЬКА ВАЛЕНТИНА, СЕГЕДА МИКОЛА, МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА.....	44
СИВАК МАРИНА, РОЗВИТОК ЗДІБНОСТЕЙ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	47
ПИЛЯВЕЦЬ ТЕТЯНА, РОЗВИТОК МОРАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	51
СОРОЧАН КАРІНА, ПОЗАКЛАСНА РОБОТА В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ МОТИВАЦІЇ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	56
ШАФАР ІВАННА, РОЛЬ СІМ'Ї У ПСИХОЛОГІЧНОМУ РОЗВИТКУ ДИТИНИ ПІД ЧАС КРИЗОВИХ ПОДІЙ	62
ЯГНІЧ НАТАЛІЯ, ФОРМУВАННЯ СВІДОМОСТІ У СТАРШОМУ ДОШКІЛЬНОМУ ВІСІ.....	65

КУЛЬТУРА, ЛІТЕРАТУРА ТА ФІЛОЛОГІЯ

У ДОСЛІДЖЕННЯХ МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

МАРУСІНА ЮЛІЯ, ПОНЯТТЯ КУЛЬТУРИ ТА КУЛЬТУРНОГО «БУМУ»	71
ГУМЕНЮК ІРИНА, КОЛИ ЛЮБОВ УБИВАЄ: ФЕМІНІСТИЧНИЙ І ПСИХОАНАЛІТИЧНИЙ ПОРТРЕТ РОМАНУ «КОХАННЯ» АНДЖЕЛИ КАРТЕР ..	74
ДОЛІШНЯ КАТЕРИНА, ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ З КОМПОНЕНТОМ FOOD В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	82

KOLIESNIKOVA IVANNA, SENTENCE AND QUASI-SENTENCES IN MODERN ENGLISH	88
ЛАСКОРУНСЬКА АНАСТАСІЯ, ЛЕКСИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ СЛЕНГУ: МІЖ КУЛЬТУРОЮ І МОВНОЮ ГРОЮ	94
ОШІВСЬКА ОЛЕНА, ВЛАСНІ НАЗВИ В АНГЛОМОВНІЙ РЕКЛАМІ	98
СКАЛЕЦЬКА СОФІЯ, ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНЕ ПОЛЕ "ВІЙНА" В АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ ПРО ВІЙНУ В УКРАЇНІ: АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ І МЕДІЙНОЇ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ	105
СЛЮСАР МАРИНА, COEXISTENCE OF SOCIOLECTS AND REGIONAL DIALECTS IN ENGLISH-SPEAKING COUNTRIES	109
СОЛОМСЬКА ВІКТОРІЯ, STYLISTIC DEVICES IN DIGITAL JOURNALISM: EXPRESSIVE STRATEGIES IN ONLINE MEDIA TEXTS	114
ТИМОШЕНКО ВАДИМ, СИМФОНІЯ ВТРАТИ Й НАДІЇ: КУЛЬТУРНИЙ СИНТЕЗ У РОМАНІ “НОРВЕЗЬКИЙ ЛІС” ХАРУКІ МУРАКАМІ	117

ІННОВАЦІЇ СУЧАСНОЇ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ

ЗВІРИК ЛЮДМИЛА, НАВЧАННЯ БІГУ НА КОРОТКІ ДИСТАНЦІЇ	123
КЛАНЦАТА ВІКТОРІЯ, ІНТЕРАКТИВНІ ПЛАТФОРМИ ТА МОБІЛЬНІ ДОДАТКИ ДЛЯ РОЗВИТКУ ФОНЕТИЧНИХ УМІНЬ ТА НАВИЧОК УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	129
КОЗЮЛЬКО АНАСТАСІЯ, МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНИХ РИС ХАРАКТЕРУ ДІТЕЙ	135
ПРИСЯЖНЮК ДМИТРО, МАРТИНЮК ВІКТОР, БИСТРИЦЬКИЙ ОЛЕКСАНДР, ОЗДОРОВЧИЙ ЕФЕКТ ФІЗИЧНИХ ВПРАВ	140
КАСЬКО ОЛЕНА, STEM-ОСВІТА ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ НАВИЧОК У ДІТЕЙ З АУТИЗМОМ	145
ПРИСЯЖНЮК ДМИТРО, МАРТИНЮК ВІКТОР, БИСТРИЦЬКИЙ ОЛЕКСАНДР, ВІДБІР ТА ОРІЄНТАЦІЯ У СИСТЕМІ СПОРТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ ЛЕГКОАТЛЕТІВ	151
СТОРОЖУК НАТАЛЯ, КАСЬКО ТЕТЯНА, ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ З ХОРОВОГО ДИРИГУВАННЯ	156
СТРАТІЙЧУК НАТАЛІЯ, МУЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ТА ТВОРЧИЙ РОЗВИТОК	159

ВИМОГИ до підготовки науково-методичних статей Збірника «ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу»	166
---	-----

РОЗВИТОК ПАМ'ЯТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

УДК 159.95-053.4

ПЛАХОТНА АЛЛА

здобувачка вищої освіти факультету

дошкільної освіти та музичного мистецтва

Науковий керівник: ТОКАР Л. П.

доктор філософії, завідувач кафедри теорії,

фахових методик та технологій дошкільної освіти Комунального закладу вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Abstract. *The article clarifies and systematizes the theoretical aspects of the problem of psychological support of indirect memory of older preschool children in the process of creative games, as well as describes the results of an empirical study with the development of a comprehensive system of work on the development of indirect memory of older preschool children in creative play. In this empirical study, diagnostics of the levels of memory development of older preschoolers and the levels of development of the structural components of their creative games were performed. The psychological peculiarities of the relationship between the level of development of indirect memory of children and the level of development of their creative play activity are determined, namely, by means of correlation analysis it is established that the development of play activity of older preschool children and the development of their memory are closely interrelated. It was found that children who have well-developed structural components of creative play showed good results in diagnosing the development of their indirect memory, which indicates that the level of development of the child's creative play activity directly affects the level of development of his indirect memory. According to the research, several subgroups of children with different levels of memory and game development were identified, the opportunities and developmental features of which were taken into account during the development and planning of the system of work for the development of indirect memory of preschool children in creative games.*

Key words: *memory, mediated memory, memory development, game activity, creative play.*

Постановка проблеми. У починаючи з середнього дошкільного дошкільному віці пам'ять дитини стрімко віку поступово починає розвиватися розвивається, відбуваються кількісні довільна пам'ять дитини, коли вона може зміни, які призводять до того, що дитина ставити перед собою свідому мету – може запам'ятовувати і «тримати в запам'ятати, пригадати і відтворити, голові» все більше інформації. Також використовувати для цього спеціальні дії відбуваються якісні зміни: якщо в та прийоми. У дошкільному віці активно розвиваються різні види пам'яті, однією з яких є опосередкована пам'ять. молодшому дошкільному віці дитина запам'ятовує та відтворює інформацію Спостереження за дітьми свідчать, що мимовільно, без свідомої мети, то,

пам'ять дітей дошкільного віку доцільно розвивати в процесі ігрової діяльності, за допомогою системи спеціально підібраних ігор та вправ з дітьми. В системі, спрямованій на розвиток пам'яті дітей, ігри та вправи повинні мати різну складність та підбиратися таким чином, щоб враховувати наявний рівень розвитку пам'яті та відповідно рівень розвитку дитячої гри. Однак, не менш важливими є і творчі самостійні ігри дошкільників. Вони виникають спонтанно, вимагають включення уваги, підкріплені великим інтересом зі сторони дитини, тому потенціал таких ігор для розвитку опосередкованої пам'яті дошкільників значний.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В українській та зарубіжній психології питанню пам'яті дітей дошкільного віку присвячені роботи ряду вчених, встановлено поняття пам'яті, її функції, процеси та види, індивідуальні властивості (О.М. Леонтьєв, Л.С. Виготський, Г. Ебінгауз, С.Л. Рубінштейн, З.М. Істоміна, О. В. Скрипченко, О. П. Сергєєнкова, С.Д. Максименко та багато інших). Залежно від того, що запам'ятовується та відтворюється, розрізняють за змістом: образну, словесно-логічну, рухову та емоційну пам'ять [1, с. 301]. В. М. М'ясищев з'ясував, що якість запам'ятовування матеріалу залежить від емоційного ставлення до нього, – позитивного, негативного чи байдужого [2, с. 182]. Залежно від характеру перебігу процесів пам'яті, її поділяють на мимовільну та довільну. Це два послідовних етапи розвитку пам'яті [2, с. 182]. Дослідженнями О. О. Смирнова і його співробітників доведено, що

наявність зацікавленості до предмету та емоційне сприймання інформації є важливим стимулом мимовільного запам'ятовування. Залежно від часу закріплення і зберігання матеріалу пам'ять поділяють на сенсорну, короткочасну і тривалу (О.В. Скрипченко, П.А. М'ясоїд). Дослідження П. Зінченка, О.О. Смирнова виявили залежність запам'ятовування від зв'язку матеріалу з мотивами, метою та умовами діяльності [2, с. 186]. С.Д. Максименко, О. П. Сергєєнкова поділяють пам'ять на короткочасну, довготривалу та оперативну.

Мета статті: Головною метою цієї роботи є огляд емпіричного дослідження проблеми психологічного супроводу опосередкованої пам'яті дітей старшого дошкільного віку у процесі творчих ігор, а саме розкриття психологічних особливостей взаємозв'язку рівня розвитку опосередкованої пам'яті дітей та рівня розвитку їх творчої ігрової діяльності та опис комплексної впровадженної у практику системи роботи з розвитку опосередкованої пам'яті дітей старшого дошкільного віку у ігровій діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для емпіричного дослідження проблеми психологічного супроводу опосередкованої пам'яті дітей старшого дошкільного віку у процесі творчих ігор нами було організовано емпіричне дослідження, у якому взяли участь 20 дітей 5-6 років (вихованці ЗДО № 38 м. Вінниці). Для дослідження опосередкованої пам'яті нами була використана методика «Діагностика опосередкованої пам'яті» О.М. Леонтьєва. Її зміст полягав у тому, що

перед досліджуваними розкладалися 30 карток у будь-якому порядку, але так, щоб вони їх всі добре бачили. Після цього давалася наступна інструкцію. «Тобі потрібно буде запам'ятати ряд слів. Для того щоб краще їх запам'ятати, потрібно кожного разу, коли я називатиму слово, вибрати одну із карток, яка б допомогла це зробити. Ось, наприклад, перше слово, яке потрібно запам'ятати – дощ. На жодній картці дощ не намальований, проте можна вибрати картку, яка б допомогла запам'ятати це слово». Коли дитина вибирала картку, її відкладали в сторону і запитували: «Як ця картка нагадує про дощ?». Якщо досліджуваний приступав до роботи без бажання, то це запитання задавалося, починаючи із 3-4 слова. Всі відібрані картки відкладалися в сторону. По закінченню експерименту, досліджуваному показували картки у будь-якому порядку, а досліджуваний мав відтворити слова та як (за якою ознакою) він поєднав цю картку та слово. Оцінка результатів методики «Діагностика опосередкованої пам'яті» здійснювалася за наступним принципом: за кожне правильно відтворене слово або словосполучення дитина отримувала 1 бал. Правильно відтвореними вважалися не тільки ті слова і словосполучення, які відновлені по пам'яті буквально, але і ті, які передані іншими словами, але точно за змістом. Приблизно правильне відтворення оцінювалося в 0,5 бали, а невірне – в 0 балів. Максимальна загальна оцінка, яку дитина могла отримати за даною методикою, дорівнювала 10 балам. Таку оцінку дитина отримувала тоді, коли правильно згадувала всі без винятку слова і вирази. Мінімально можливою оцінкою є оцінка

– 0 балів, у тому випадку, коли дитина не могла згадати за малюнками і позначками жодного слова.

В процесі підбору вправ та ігор для дітей враховувалась необхідність розвитку всіх видів пам'яті: образної (що є провідною в дошкільному віці і тісно пов'язана з мисленням), рухової (як основою для засвоєння складних сенсомоторних навичок трудової, ігрової, музичних, спортивної діяльності тощо), словесно-логічної (яка реалізується в описовому та пояснювальному мовленні) та емоційної (що зберігає враження про відносини і контакти з навколишнім, застерігає від можливих небезпек або, навпаки, підштовхує діяти).

Система роботи також включає в себе методичні рекомендації для вихователів з питання розвитку та формування опосередкованої пам'яті дітей старшого дошкільного віку та рекомендації щодо роботи з батьками в цьому напрямку. В рекомендаціях йдеться про: види та етапи розвитку пам'яті дошкільника; шляхи формування елементів логічного запам'ятовування під час освітнього процесу; поетапне формування розумових дій під час мнемічної класифікації (практичні дії, мовні та розумові); застосування групування з метою запам'ятовування; смислове співвіднесення, інші прийоми та особливості їх використання; управління розвитком пам'яті дітей старшого дошкільного віку.

Як для вихователів, так і для батьків у системі роботи передбачається інформація про характерні особливості розвивальних ігор (що собою являє гра, різні форми завдань для дитини, основні принципи, чого не можна робити під час

процесу розвивальних ігор з дітьми, правила гри тощо. Також в рамках роботи вихователів з батьками з питань розвитку пам'яті дітей дошкільного віку в процесі ігрової діяльності нами було створено пам'ятку для батьків «Розвивальні ігри з дітьми. Як грати?».

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, у даній статті ми здійснили огляд емпіричного дослідження проблеми психологічного супроводу опосередкованої пам'яті дітей старшого дошкільного віку у процесі творчих ігор,

розкрили психологічні особливості взаємозв'язку рівня розвитку опосередкованої пам'яті дітей та рівня розвитку їх творчої ігрової діяльності. Також у статті були описані елементи комплексної впровадженної у практику системи роботи з розвитку опосередкованої пам'яті дітей старшого дошкільного віку у ігровій діяльності, яка довела свою ефективність. Подальшою перспективою дослідження вбачаємо розгляд проблем розуміння батьками дітей важливості розвитку різних видів пам'яті у творчих іграх.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Максименко С.Д., Терлецька Л.Г., Главник О.П. Пам'ять дитини. Київ : Главник, 2004. 112 с.
2. Скрипченко О.В., Долинська Л.В., Огороднійчук З.В. та ін. Загальна психологія : підручник. Київ : Либідь, 2005. 464 с.
3. М'ясоїд П.А. Загальна психологія : навч. посібник, 3-тє вид., випр. Київ : Вища школа, 2004. 487 с.
4. Максименко С.Д. Загальна психологія : підручник, 2-ге вид., переробл. і доп. Вінниця : Нова книга, 2004. 704 с.
5. Павелків Р.В., Цигипайло О.П. Дитяча психологія : навч. посібник. Київ : Академвидав, 2008. 432 с.
6. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Академвидав, 2006. 456 с.

*Стаття надійшла до редакції
12 квітня 2025р*